

Vendim nr. 64 datë 05.04.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Elsa Toska,	Kryesuese
Genti Ibrahimimi,	Anëtar
Sonila Bejtja,	Anëtare

në datën 05.04.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 5 (M) 2024 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: MARSEL KACANI (SULÇE), përfaqësuar nga avokat Ilir Uka.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 135 (31132-07344-80-2023) akti, datë 06.10.2023 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë, Tiranë; nr. 71 (86-2023-1180), datë 06.11.2023 të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2024-200, datë 16.01.2024 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 57, pika 4, 142, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; neni 2 i Protokollit shtesë të saj; nenet 27, 50, pika 4, 71, 71/a dhe 71/b të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sonila Bejtja, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi Marsel Sulçe është regjistruar në Fakultetin e Drejtësisë, Universiteti i Tiranës (UT), në programin e integruar të ciklit të dytë “Master i Shkencave në Drejtësi”, sistemi me kohë të plotë, në vitin akademik 2019-2020.

2. Me vendimin nr. 1, datë 16.01.2023, dekani i Fakultetit të Drejtësisë i UT-së *“Bazuar në statutin e UT, neni 137, Rregulloren e UT, nr. 20, datë 27.07.2022, nenet 96, 97, 98, 101/1 a, Kodi i Etikës së UT-së, neni 5, neni 7 dhe neni 8, Dekani u këshillua me anëtarët e dekanatit në mbledhjen e datës 17.12.2022, dëgjoi studentin Marsel Sulçe si dhe dëgjoi mendimin e përfaqësuesve të Këshillit të Studentëve. Pas verifikimeve të nevojshme për shkeljet disiplinore të përsëritura, cenimit të personalitetit të pedagogëve dhe studentëve, shkeljen e rregullave dhe normave etiko morale, akteve të rrugaçërisë, keqpërdorimi i postës elektronike, e cila shërben vetëm për komunikim zyrtar dhe duke marrë parasysh ankesat e pedagogëve, studentëve si dhe senatorit të Studentëve të Fakultetit të Drejtësisë së UT-së vendosi 1) çregjistrimin e studentit Marsel Sulçe në programin e integruar “Master i Shkencave Juridike” sistemi me kohë të plotë, nga UT-ja, Fakulteti i Drejtësisë. 2) Ky vendim t’i komunikohet studentit Marsel Sulçe. 3) Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohen zv. dekanët, departamentet, financa, sekretaria mësimore. 4) Kundër këtij vendimi mund të bëhet ankim tek Rektori/Këshilli i Etikës. 5) Bashkëlidhur dhe pjesë e këtij vendimi është relacioni arsyetues mbi vendimmarrjen.”.*

3. Në datën 23.02.2023, nëpërmjet deklaratës noteriale nr. 941 rep/543 kol., kërkuesi ka deklaruar përpara noterit publik se *“...deklaroj në përgjegjësinë time të plotë juridike, me vullnet të lirë, të plotë dhe të pavesuar se jam dakord të ndjek të gjitha procedurat e nevojshme juridike, me qëllim çregjistrimin nga Fakulteti i Drejtësisë, i UT-së për t’u regjistruar në një universitet tjetër për ndjekjen e studimeve në këtë fushë”.* Mbi bazën e kësaj deklarate noteriale, dekani i Fakultetit të Drejtësisë, me urdhrin nr. 15, datë 27.02.2023 (urdhri 15/2023), ka vendosur çregjistrimin e studentit Marsel Sulçe si student në programin e integruar të ciklit të dytë “Master i Shkencave në Drejtësi”. Edhe sipas vërtetimit të datës 27.02.2023 rezultoi të jetë konfirmuar fakti i çregjistrimit të kërkuesit nga Fakulteti i Drejtësisë.

4. Në datën 14.04.2023 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë me kërkesëpadi kundër Fakultetit të Drejtësisë së UT-së, me objekt shpalljen të pavlefshëm të urdhrin të dekanit nr. 15/2023; shpalljen të pavlefshme të deklaratës noteriale nr. rep. 941, nr. kol 543, datë 23.02.2023, për shkak se veprimi juridik në përmbajtje të tij është kryer në kushtet e kanosjes psikologjike; zgjidhjen e pasojave ligjore të aktit, duke detyruar

autoritetin publik të bëjë regjistrimin e paditësit nga momenti i ndërprerjes së studimeve në programin “Master i Shkencave në Drejtësi”; dhënien e vendimit me ekzekutim të përkohshëm, duke detyruar organin publik të kthejë studentin në bankat e auditorit për shkak të dëmeve të rënda dhe të pariparueshme.

5. Pas regjistrimit të çështjes, kërkuesi i është drejtuar gjykatës me një kërkesë të dytë për marrjen e masës së sigurimit të padisë nëpërmjet pezullimit të ekzekutimit të urdhrin nr. 15/2023. Për këtë kërkesë Gjykata Administrative e Shkallës së Parë ka disponuar me vendimin nr. 3298 (31138-03003-80-2023) akti, datë 02.05.2023, duke refuzuar kërkesën për pezullimin e urdhrin nr. 15/2023 të dekanit të Fakultetit të Drejtësisë. Më tej, në lidhje me këtë çështje ka vendosur të bëjë kthimin e akteve që përmban dosja gjyqësore, për shkak të të metave thelbësore të konstatuara në kërkesëpadinë për gjykim.

6. Me kërkesën e datës 29.09.2023, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë për marrjen e masës së sigurimit të padisë, duke pretenduar pezullimin e zbatimit të aktit administrativ, urdhrin nr. 15/2023 dhe urdhërimin e Fakultetit të Drejtësisë për regjistrimin e menjëhershëm të kërkuesit për vazhdimin e studimeve nga momenti kur janë ndërprerë.

7. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 135 (31132-07344-80-2023) akti, datë 06.10.2023 ka vendosur refuzimin e kërkesës për marrjen e masës së sigurimit të padisë si të pabazuar në ligj dhe në prova. Gjykata, në lidhje me kërkesën për pezullimin e urdhrin të dekanit të Fakultetit të Drejtësisë nr. 15/2023, ka arsyetuar se kërkuesi nuk ka depozituar në cilësinë e provës aktin administrativ për të cilin ka kërkuar pezullimin, për pasojë gjykata nuk mund të disponojë në lidhje me kërkesën, në kuptim të kushteve dhe kritereve ligjore për sigurimin e padisë administrative dhe për këtë arsye ka refuzuar kërkesën për sigurimin e padisë. Për sa i takon urdhërimin të Fakultetit të Drejtësisë për regjistrimin e menjëhershëm të tij, gjykata ka argumentuar se kjo gjendje juridike nuk mund të vendoset me masën e përkohshme, pasi ndryshe nuk do të kishte kuptim vazhdimi i mëtejshëm i gjykimit të çështjes, sepse ajo do të ishte e paragjykuar dhe e paravendosur. Kundër këtij vendimi ka ushtruar ankim kërkuesi, duke kërkuar ndryshimin e vendimit dhe pranimin e kërkesës.

8. Me vendimin nr. 71 (86-2023-1180), datë 06.11.2023, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, duke arsyetuar se nëpërmjet kërkesës për pezullimin e urdhrin nr. 15/2023 të dekanit të Fakultetit të Drejtësisë kërkuesi nuk mund të parandalojë ose shmangë mundësinë e një dëmi të rëndë, të atëçastshëm e të pakthyeshëm, pasi nëpërmjet vërtetimit të datës 27.02.2023 të lëshuar nga Fakulteti i Drejtësisë i UT-së rezulton se kërkuesi është çregjistruar nga ky fakultet.

Çregjistrimi në këtë rast nga fakulteti përbën rrethanë që nuk mund të parandalohet më nëpërmjet kërkesës për pezullimin e ekzekutimit të urdhrin nr. 15/2023 për sa kohë ky urdhrë rezulton i ekzekutuar para ngritjes së kërkesës. Më tej, kjo gjykatë ka arsyetuar se administrimi në cilësinë e aktit provues të urdhrin nr. 15/2023 do të duhej të ishte vlerësuar nga gjykata e shkallës së parë si domosdoshmëri vetëm nëse prej saj do të ishte shqyrtuar themeli i çështjes. Në lidhje me kërkimin tjetër për regjistrimin e menjëhershëm të kërkuarit në Fakultetin e Drejtësisë, gjykata e apelit ka arsyetuar në të njëjtën linjë me gjykatën e shkallës së parë, duke konfirmuar në këtë kontekst vendimin e gjykatës së shkallës së parë. Kundër këtij vendimi ka ushtruar rekurs kërkuari, duke pretenduar prishjen e vendimit të mësipërm dhe pranimin e kërkesës sipas objektit. Po ashtu, edhe pala e paditur, Fakulteti Juridik, ka paraqitur kundërrkurs, duke kërkuar lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit, pasi kërkuari nuk mund të kërkojë pezullimin e urdhrin nr. 15/2023 të dekanit të Fakultetit të Drejtësisë, sepse akti i ka dhënë efektet kundrejt kërkuarit për shkak se me vullnetin e lirë ai ka kërkuar çregjistrimin e tij dhe jo pezullimin e studimeve dhe rifillimin e tyre në një moment të dytë.

9. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit, me vendimin nr. 00-2024-200, datë 16.01.2024, ka vendosur mospranimin e rekursit, duke arsyetuar se në vendimin e Gjykatës Administrative të Apelit nuk evidentohen shkaqe që të cenojnë parimin e procesit të rregullt ligjor. Gjykatat kanë arsyetuar në lidhje me kriteret kumulative për sigurimin e padisë sipas nenit 29, shkronja “a”, të ligjit nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, duke u dhënë përgjigje kërtimeve të ngritura lidhur me dëmin e rëndë, të atëçastshëm dhe të pakthyesëm, duke vlerësuar se kërkuari nuk ka arritur të provojë se dëmi që eventualisht i shkaktohet nga mosvijimi i menjëhershëm i studimeve është i pakthyesëm. Më tej, ky kolegji arsyeton se gjykatat pa hyrë në trajtimin në themel të çështjes dhe në cilësimin juridik të fakteve kanë marrë në shqyrtim dhe i kanë kthyer përgjigje pretendimit të kërkuarit në lidhje me kërkimin për regjistrimin e menjëhershëm, që vendos një gjendjeje të re juridike, duke e trajtuar atë si një gjendje e cila do të rivendosë gjendjen juridike të mëparshme, siç ka ekzistuar para lindjes së mosmarrëveshjes, situatë e cila është në kundërshtim me praktikën gjyqësore të unifikuar me vendim të Kolegjeve të Bashkuara. Sipas atij kolegji, pjesa e pretendimeve që ngre çështje të vlerësimit të provave del jashtë juridiksionit rishikues dhe ekskluzivisht ligjor të Gjykatës së Lartë dhe se nëpërmjet rekursit nuk mund të pretendohet të rihapet edhe një herë shqyrtimi gjyqësor i provave, pasi për këtë fazë të gjyimit shqyrtimi gjyqësor është mbyllur.

10. Në datën 21.02.2024 kërkuksi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual, sipas objektit.

II

Pretendimet e kërkuksit

11. *Kërkuksi*, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtruar se ka pretenduar se vendimet gjyqësore i kanë cenuar:

11.1. *Të drejtën për proces të rregullt ligjor*, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

11.1.1. *Së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi argumentet e përdorura nga Gjykata Administrative e Apelit janë kontradiktore, duke qenë se ajo jo vetëm nuk ka mundur të arsyetojë se si ka arritur në përfundimin kategorik të deduktuar “apriori” prej saj se kërkesa e kërkuksit me objekt marrjen e masës së sigurimit të padisë nuk plotëson kriterin determinant të të qenurit të “dëmit të pakthyeshëm” po, nga ana tjetër, ka vlerësuar se dëmi i rëndë, i atëçastshëm e i pakthyeshëm nuk mund të parandalohet më, për shkak se ankimi rezulton të jetë bërë pas ekzekutimit të urdhrit objekt kundërshtimi në kërkesën për marrjen e masës së sigurimit të padisë. Kjo gjykatë dukshëm ekspozohet si konfuze dhe kontradiktore me veten e saj, herë duke vlerësuar se kërkuksi nuk ka mundur dot të plotësojë kriterin kumulativ të të qenurit të dëmit të pakthyeshëm e herë duke u shprehur diametralisht ndryshe, duke çmuar se nëpërmjet kërkesës kërkuksi nuk mund të parandalojë dëmin e rëndë, të atëçastshëm e të pakthyeshëm. Ky kontradiksion i hapur përbën të metë serioze në standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, duke vënë në dyshim aksesin substancial të kërkuksit për t’iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë përgjigje për shkaqet ankimore. Kërkuksi është i paqartë se për çfarë shkak Gjykata Administrative e Apelit ka rrëzuar kërkesën e tij me objekt marrjen e masës së sigurimit të padisë. Vendimi i kësaj gjykate rezulton të jetë alogjik, me kundërthënie në anën përmbajtjesore, i sforcuar në arsytim dhe tejet formal, duke u shndërruar kështu në një vendim gjyqësor fiktiv. Edhe Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë në arsytimin e vendimit është

limituar në një konstatim formal, duke mos i kthyer përgjigje kërkuessit për sa ai ka parashtruar në rekurs. Sipas kërkuessit, vendimit i mungon arsyetimi për refuzimin e kërkesës për sigurimin e padisë. Gjykata ka disponibilitetin për të marrë një masë sigurimi padie të përshtatshme, derisa vendimi i themelit të formësohet e më pas të ekzekutohet, do të bëhej e vështirë për t'u ekzekutuar. Për këtë shkak të ngritur nga kërkuessi gjykatat dukshëm kanë dështuar, pasi jo vetëm nuk e kanë analizuar, por as e kanë evidentuar të paktën formalisht në vendimmarrjen e tyre.

11.2. *Të drejtën për arsim*, pasi gjykatat në vendimmarrjet e tyre e kanë trajtuar kërkesën e kërkuessit si një çështje të rëndomtë administrative dhe ngushtësisht teknike, pa analizuar në substancë dëmin e rëndë që i shkaktohet kërkuessit pikërisht për faktin e mosvijimit të menjëhershëm të studimeve.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitimin e kërkuessit

12. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar si një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës. Kriteret për pranueshmërinë e kërkesës janë të natyrës kumulative, në kuptimin që ato duhet të plotësohen njëkohësisht. Në këtë vështrim, mjafton mosplotësimi i njërit prej tyre që kërkuessi të mos legjitimohet për vënien në lëvizje të gjykimit kushtetues.

13. Kolegji vlerëson se kërkuessi, si bartës i të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara në Kushtetutë, legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, sepse ka qenë palë në procesin gjyqësor të nisur prej tij për masën e sigurimit të padisë, duke pretenduar pezullimin e zbatimit

të urdhrit nr. 15/2023 të dekanit të Fakultetit të Drejtësisë dhe urdhërimin e Fakultetit të Drejtësisë për regjistrimin e menjëhershëm të tij, ndaj ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

14. Një kriter tjetër paraprak është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, që përcaktohet nga neni 131, pika 1, shkronja “F”, i Kushtetutës, sipas të cilit Gjykata bën gjykimin përfundimtar të ankesave individuale kundër çdo vendimi gjyqësor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore kushtetuese që pretendohet se janë cenuar. Në nenin 71/a, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 8577/2000, përmbushja e këtij kriteri është detajuar në dy hipoteza: i) kur kërkuesi ka shteruar të gjitha mjetet juridike efektive përpara se t’i drejtohet Gjykatës; ii) kur legjislacioni i brendshëm nuk parashikon mjete efektive në dispozicion.

15. Shterimi i mjeteve juridike efektive ka të bëjë me funksionin subsidiar të mbrojtjes kushtetuese, e cila mund të kërkohet vetëm për një vendim gjyqësor përfundimtar që përmbyll procesin gjyqësor (*shih vendimet nr. 8, datë 03.03.2022; nr. 5, datë 22.02.2022; nr. 29, datë 30.03.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Megjithatë, Gjykata ka përfshirë në juridiksionin kushtetues edhe vendime gjyqësore të ndërmjetme, nëse plotësohen njëherazi tre kushte: (i) kur shkelja e pretenduar është pasojë e drejtpërdrejtë e vendimit të ndërmjetëm; (ii) vendimi i ndërmjetëm të jetë bërë objekt i ankimit të veçantë dhe gjykatat më të larta të jenë shprehur, qoftë edhe tërthorazi, për të drejtën që pretendohet të jetë cenuar; (iii) vendimi i ndërmjetëm duhet të ketë një masë autonomie nga procesi i themelit, në kuptimin që pavarësisht se shqyrtimi gjyqësor i mosmarrëveshjes së themelit vazhdon, vendimi përfundimtar që do të jepet në themel nuk është i aftë të ndryshojë vendimin e ndërmjetëm dhe as të riparojë në masën e duhur efektet që ai ka sjellë (*shih vendimet nr. 25, datë 13.10.2022; nr. 14, datë 11.03.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Gjykata ka pohuar se vendimet gjyqësore për marrjen e masës së sigurimit të padisë edhe kur e pranojnë kërkesën, nuk janë përfundimtare në lidhje me të drejtat themelore. Ato janë masa të përkohshme të marra gjatë procedurës së themelit të çështjes dhe nuk konsiderohen si një procedurë e veçantë, e ndarë nga ajo kryesore (*shih vendimin nr. 14, datë 11.03.2021 të Gjykatës Kushtetuese*). Për më tepër, palët ndërgjyqëse, sipas rregullave procedurale, kanë të drejtë t’i drejtohen gjykatës që shqyrton mosmarrëveshjen ndërmjet tyre, në çdo fazë dhe shkallë të gjykimit, gjersa vendimi bëhet përfundimtar, me kërkesa të reja për sigurimin e padisë, nëse ajo është refuzuar nga gjykata, por edhe me kërkesa për ndryshimin ose zëvendësimin e masës, kur gjykata e ka pranuar një të tillë.

17. Duke iu kthyer çështjes në gjykim, Kolegji vëren se kërkuesi ka kundërshtuar vendimet gjyqësore të të tria gjykatave, Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë, Tiranë, Gjykatës Administrative të Apelit dhe Gjykatës së Lartë, të cilat në përfundim kanë disponuar për rrëzimin e marrjes së masës për sigurimin e padisë për pezullimin e aktit administrativ, urdhrit nr. 15/2023 të dekanit të Fakultetit të Drejtësisë dhe regjistrimin e menjëhershëm të kërkuetit në fakultet për vazhdimin e studimeve nga momenti kur janë ndërprerë. Sipas tij, zbatimi i urdhrit për çregjistrimin e tij sjell pasoja në mosvijimin e menjëhershëm të studimeve prej kërkuetit.

18. Në rastin konkret, Kolegji konstaton se edhe pse vendimi për rrëzimin e kërkesës për sigurimin e padisë është bërë objekt i ankimit të veçantë dhe gjykatat më të larta kanë dhënë vendim për të, kundërshtimi i urdhrit të dekanit të Fakultetit të Drejtësisë nr. 15/2023 është ende në proces gjykimi nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm. Po kështu, Kolegji evidenton se vendimet e kundërshtuara, të cilat, në thelb, kanë rrëzuar kërkesën e kërkuetit për pezullimin e zbatimit të urdhrit nr. 15/2023, nuk kanë atë masë autonomie nga procesi i themelit që lidhet me shfuqizimin tërësor të këtij urdhri, në kuptimin që pavarësisht se shqyrtimi gjyqësor i mosmarrëveshjes së themelit vazhdon, vendimi përfundimtar që do të jepet në themel nuk është i aftë të ndryshojë vendimin e ndërmjetëm dhe as të riparojë në masën e duhur efektet që ai ka sjellë.

19. Në kushtet kur kriteri për shterimin e mjeteve juridike efektive nuk plotësohet, analiza e përmbushjes së kriterëve të tjera të pranueshmërisë bëhet e panevojshme, për shkak të karakterit kumulativ të tyre.

20. Në përfundim, Kolegji vlerëson se kërkuesi nuk legjitimohet për t'iu drejtuar Gjykatës, për rrjedhojë ankimi kushtetues individual i tij nuk mund të kalojë për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pikat 1 dhe 2, shkronja “d”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.